

Asia: VN/33943/2025

Hallituksen esityksen luonnos laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta (tutkinto avoimena korkeakouluopetuksena)

Lausunnonantajan lausunto

Yleinen näkemyksenne esityksestä sekä tiivistelmä lausuntonne pääkohdista

Laurea-ammattikorkeakoulu kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi yliopistolain, ammattikorkeakoululain, opintotukilain 4 §:n ja korkeakoulujen opiskeluterveydenhuollosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta. Lausuttavana olevassa esitysluonnoksessa ehdotetaan, että korkeakouluille annettaisiin mahdollisuus järjestää suomen- ja ruotsinkielisiin alempiin ja ylempiin korkeakoulututkintoihin sekä ammattikorkeakoulututkintoihin ja ylempiin ammattikorkeakoulututkintoihin johtavaa koulutusta myös maksullisena avoimena korkeakouluopetuksena. Laurea-ammattikorkeakoulu näkee hyvänä esityksessä sen, että esitetty sääntely on korkeakouluille mahdollistava eikä velvoittava. Vaikka kyse on mahdollistavasta eikä velvoittavasta lainsäädännöstä, esityksellä muutettaisiin oleellisesti avoimen korkeakouluopetuksen perusolemusta. Siksi on tärkeää varmistaa, että maksullinen avoimen tutkintokoulutus ei heikennä avoimen ammattikorkeakoulutuksen toisen asteen väylätehtävää tai muita avoimen polkuja tutkinto-opiskelijaksi eikä vähennä työelämän jatkuvan oppimisen tarpeisiin kehittyvien erillisten työelämälähtöisten osaamiskokonaisuuksien tarjontaa. Laurea-ammattikorkeakoulu pitää tärkeänä, että esitettyyn sääntelyyn sisältyy maksuttoman tutkintokoulutuksen heikentämiskielto.

Esitykseen sisältyy tarkennusta vaativia kohtia erityisesti SORA-prosessin toteutuksen sekä opiskelijoiden yhdenvertaisuuden ja oikeusturvan suhteen. Laurea-ammattikorkeakoulun näkökulmasta SORA-kysymys on yksi esityksen kriittisimmistä kohdista. Terveys- ja hyvinvointialan koulutuksissa opiskelijan terveydentila, toimintakyky, alalle soveltuvuus, rikostausta ja päihteettömyys ovat olennainen osa koulutuksen järjestämistä, joten pelkkä ilmoittautumisperusteinen opiskelijaksi ottaminen ei ole riittävä malli. Ennen kuin terveys- ja hyvinvointialan tutkintoja avataan maksulliseksi avoimeksi tutkintokoulutukseksi, tulee SORA-menettelyjen, potilasturvallisuuden, asiakasturvallisuuden ja ammattioikeuksiin liittyvien vaatimusten soveltaminen olla yksiselitteisesti ratkaistu.

Opiskelijoiden yhdenvertaisuuden kannalta on ongelmallista se, että maksulliseen tutkintokoulutukseen, jota järjestettäisiin avoimena korkeakouluopetuksena, ei sovellettaisi opiskelijavalintoja koskevia säännöksiä. Tällöin käytännössä opiskelijaksi pääsyn ratkaisee taloudellinen maksukyky, mikä tuo riskejä koulutukselliselle tasa-arvolle. Ilman opiskelijavalintaprosessia ja opiskelijan korkeakouluvalmiuksien arviointia koulutusväylä voi muodostua ongelmaksi opiskelijan oikeusturvan kannalta erityisesti tilanteessa, jossa opiskelijan opinnot eivät etene puutteellisten valmiuksien, esimerkiksi puutteellisen suomenkielentaidon takia, ja näin opiskelija on turhaan maksanut koulutuksesta täyskattoellisen hinnan saamatta maksulle vastinetta. Esitysluonnoksen suhde kuluttajansuojasääntelyyn sekä perustuslaissa turvattuihin sivistyksellisiin oikeuksiin ja koulutukselliseen tasa-arvoon edellyttävät vielä tarkkaa selvitystä.

Näkemyksenne esityksen tavoitteista

-

Näkemyksenne avoimena korkeakouluopetuksena järjestettävän tutkintokoulutuksen järjestämistä koskevista ehdotuksista (1. lakiehdotuksen 7 § ja 8 c § sekä 2. lakiehdotuksen 10 § ja 12 c §). Onko ehdotetussa sääntelyssä muutos- tai täsmennystarpeita?

-

Näkemyksenne opiskelupaikkojen varaamiseen (ensikertalaiskiintiö) liittyvästä ehdotuksesta (1. lakiehdotuksen 36 b § sekä 2. lakiehdotuksen 28 b §)

-

Näkemyksenne opintotukilakia koskevasta ehdotuksesta (3. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne korkeakouluopiskelijoiden opiskeluterveydenhuollosta annettua lakia koskevasta ehdotuksesta (4. lakiehdotus)

-

Näkemyksenne esitysluonnoksen vaikutusarvioista vaikutusarviolajeittain. Mitkä ovat omat arvionne esityksen vaikutuksista? Puuttuuko esityksen vaikutusarvioista jotakin? Korkeakouluja pyydetään arvioimaan, miten ja missä laajuudessa esitysluonnoksen mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto avoimessa korkeakouluopetuksessa voitaisiin ottaa käyttöön sekä millä aikataululla. Lisäksi korkeakouluja pyydetään arvioimaan, millaisia vaikutuksia tämän käyttöönoton toteutumisella olisi korkeakoulujen muuhun avoimen korkeakouluopetuksen tarjontaan.

-

Näkemyksenne esityksen voimaantuloaikataulusta (esitysluonnoksen mukaan ehdotetut lait tulisivat voimaan 1.8.2028)

-

Muut huomiot ja näkökohdat

-

Kuurne Fanni

Laurea-ammattikorkeakoulu Oy - Laurea-ammattikorkeakoulu Oy